СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 240. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 15-го жовтня 1938. No. 240. Jersey City, N. J., Saturday, October 15, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАГАЛЬНЕ ОДОБРЕННЯ ПЛЯНУ УРЯДУ ПРО ДОПОМОГУ

ВАШИНҐТОН. — Плян департаменту рільництва зуживати надвишку рільничих продуктів не для вивозки поза границі Америки, але для прокормлення незаможнього населення краю, стрінувся з загальним одобренням.

За цей плян заявилися публично сенатори Ґвілер, Кинґ, Швеленбек, а навіть рішучі противники теперішньої адміністрації, як наприклад сенатор Бора. Інші департаменти уряду, а передовсім департамент скарбу, попирають плян.

ПРОПАҐУЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ЗБРОЄНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Бернард Барук, котрий був предсідником Ради Воєнних Промислів підчас світової війни, заявив часописам по конференції з президентом Рузвелтом, що Злучені Держави не є так узброєні, як цього вимагає новочасна війна, і тому американський уряд мусів приняти мир, подиктований у Мінхені. На його думку, Злучені Держави повинні мати першої кляси армію з 400,000 жовнірів та багато сильнішу фльоту.

ҐРІН ВИБРАНИЙ НАНОВО.

ГЮСТОН (Тексас). — Вилйема Ґріна вибрано 14-тий раз президентом Американської Федерації Праці. В своїй промові по виборі Ґрін закликав юнії що відірвалися від Федерації, „вертатися додому", запевняючи їх, що їх жде „гарне приняття". Він згадував поіменно великі юнії кравців, ткачів, нафтових і автомобільних робітників.

Тобин, предсідник юнії візників, висказував сумнів, чи з таких загальних закликів може вийти щось путнє, коли Федерація займає войовниче становище до Комітету Промислової Акції.

МАЮТЬ ДЕВАЛЮВАТИ ДОЛЯР.

ВАШИНҐТОН. — Часописи подають як зовсім певні передбачування, що конґрес збирається надати урядові надзвичайні скарбові уповажнення, а передовсім уповноважнити, а може навіть заставити, уряд обезцінювати доляр.

ЖИДИ АПЕЛЮЮТЬ ДО ПРЕДСТАВНИКА АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — У сера Доналда Линдсея, британського амбасадора в Америці, зявилася делеґація жидівських орґанізацій в Америці й предложила йому меморіял до британського уряду з протестом проти обмежування іміґрації жидів до Палестини.

Кажуть, що американські жидівські орґанізації просто засипають президента Рузвелта й департамент стейту телеґрамами з закликами впливати на анґлійський уряд.

ЗЛІНЧУВАЛИ МУРИНА.

РОСТОН (Лузіяна). — Юрба схопила Р. С. Вилйемса, 19-літнього мурина, підозрілого за вбивство білого чоловіка й побиття білої жінки, повісила його на дереві та подіравила його тіло кулями.

ПІВ МІЛІОНА ДОЛЯРІВ ШКОДИ З ПОЖАРУ ҐАЗОЛІНИ.

ЛИНДЕН (Ню Джерзі). — Пожар нафтових збірників підприємства „Ситіс Сервіс Ойл Ко." вже погашено. Уряд підприємства каже, що пожар знищив коло 5 міліонів ґальонів ґазоліни й олію та що загальна шкода виносить коло 500,000 долярів.

ҐУБЕРНАТОР ПОШИРЮЄ СЛІДСТВО ПРОТИ УРЯДОВИХ ЗЛОВЖИТКІВ.

НЮ ЙОРК. — Ґубернатор Лімен уповажнив поширення урядового розсліду надуживань у державних урядах у Бруклині. Ґубернатор поминув притому Ґіґена, державного прокуратора в Бруклині, та уповажнив до розсліду суддю МекКерна з Сиракюзу.

КЛОПОТИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ З КАТОЛИКАМИ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Католицькі демократичні орґанізації в цьому стейті висказують невдоволення з того, що Демократична Партія йменувала своїм кандидатом на уряд віцеґубернатора стейту не католика Вилйема Брея, а суддю Чарлза Полетія, котрого католики називають радикалом. Демократичні лідери стараються полагодити розлам.

Стейтова Рада Польських Демократичних Клюбів, що тиждень тому відмовилася була попирати кандидатів Демократичної Партії, бо, мовляв, партія не дала полякам належного „признання", вже заявила свою піддержку для всіх кандидатів партії.

ПРОДАЛИ НАДЗЕМНУ ЗАЛІЗНИЦЮ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Всю будову надземної залізниці на 6-тій Евені з усіми приналежними їй правами продано на ліцитації за 12 міліонів 500,000 долярів. Будову мають розібрати.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ

Мадярщина, котра віками гнобила українське населення Закарпаття, витягає знов свою руку по ці землі. Вона висилає на Закарпаття збройні банди, які нищать, граблять і роблять заколот серед населення, щоб викликати цим фальшиве враження, нібито населення невдоволене, та в такий спосіб створити собі притоку до збройної інтервенції й окупації краю.

У тій імперіялістичній кампанії Мадярщині допомагає Польща, котра не хоче допустити до того, щоб хоч найменша частина української землі мала свободу й могла упімнутися за українців, поневолених Польщею.

Мадярщина зірвала тепер переговори з урядами Словаччини й Закарпаття щодо усталення границь з нею і заходить небезпека, що вона хоче збройною силою захопити Закарпаття.

Тому українська іміґрація в Америці повинна негайно піднести новий загальний і гострий протест проти цих посягань Мадярщини й Польщі на Закарпаття та знову висилати зо зборів, сходин і віч телеґрами з протестами до урядів Злучених Держав, Анґлії Франції, Німеччини й Італії та до Інтернаціональної Комісії в Берліні.

Ню Йорк, 14. жовтня 1938.

ЗА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

ОМЕЛЯН РЕВЮК, предс. **ДМИТРО ГАЛИЧИН, секр.**

ТЕЛЕҐРАМА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ АМЕРИКИ ДО УРЯДІВ: ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, АНҐЛІЇ, ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНИ Й ІТАЛІЇ ТА ДО ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ В БЕРЛІНІ В СПРАВІ ЗАЗІХАНЬ МАДЯРЩИНИ НА ЗАКАРПАТТЯ.

Ню Йорк, 13. жовтня 1938.

In view of press reports that Hungary assisted by Poland foments disorders in Ruthenia in order to create false impressions of discontent among Ukrainian population of Ruthenia and thus pave the way for armed intervention and occupation of Ruthenia, the United Ukrainian Organizations of America vigorously protest against high handed imperialistic designs of Hungary and Poland, and urge your excellency to use your good offices to prevent this new injustice to Ukrainians of Ruthenia.

United Ukrainian Organizations of America.

EMIL REVYUK, president

DMYTRO HALYCHYN, secretary

(Телеґраму до Інтернаціональної Комісії вислано на адресу: Baron Ernst von Weizsaeker, chairman, International Commission, Berlin, Germany. Подібні телеґрами на такі самі адреси вислав теж Український Народний Союз).

СМЕРТЬ „ТВОРЦЯ" ВІДОМОЇ ПОСТАТІ.

Внаслідок операції в Санта Моніка, Каліфорнія, помер у 44 році життя Е. С. Сеґар, рисівник, що придумав загально звісний характер комічних рисунків „Папай де сейлор".

ОБЛАВА НА СЕЛЯН.

Лісничий державних лісів К. Ковальскі з Болехова уладив в лісах коло Болехова при участі 43 гаєвих, що перебувають на курсі, облаву на селян, які збирають в лісах без дозволу горіхи. Від селян відібрали 600 кільоґрамів горіхів.

НАГІНКА НА ТЕАТРИ СТАДНИКІВ І „ЗАҐРАВИ".

Львівський „Дзєннік Польскі" (ч. 233) накидається на театри Осипа Стадника, Яреми Стадника й на „Зєдинені Театри Заграви", мовляв — вони поширюють „український сепаратизм" і пропаґують „український націоналізм". Ці театри — пише „Дзєннік Польскі" — виставляють штуки „з визначно - політичними тенденціями". Це — розуміється — просто звичайний наклеп, виссаний з пальця! Ось гляньте на репертуар театру О. Стадника. У Заліщиках грав цей театр „Подвійна бухгальтерія", „Чорноморці", „Нітуш", „Люди на кризі", „Ой, не ходи, Грицю". „Дзєннік Польскі" боїться, видно, „Гриця" або „Людей на кризі", що їх грають у Великому Театрі у Львові! Зрештою — нема що й відповідати! Хто знає, з якими труднощами дістає театр дозвіл на вистави, той із закидів „Дзєнніка Польского" просто сміється! Але нагінка вже й на театри йде!...

ВІДКРИВАЮТЬ ПРАЦЮ ДЛЯ 8,000 ЛЮДЕЙ ПРИ ВИРОБІ АВТ.

Юнія автомобільних робітників у Дітройті каже, що на основі згоди між юнією й підприємством Крайслера підприємство поставить на роботу в своїх фабриках у наступному тижні додаткових 8,000 робітників.

ВИНАХІДНИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

Підчас повітряних маневрів американської армії в околиці Форт Бреґ, Норт Каролайна, військові інжинiри переводять проби з ріжними новими винаходами у воєнній штуці, як новими приладами до механічого відкривання світла голосу. Під пливом нових воєнних винаходів, приходиться переміняти орґанізацію військ.

КЛОПОТИ УРЯДУ З ВАНДАЛІЗМОМ.

Міський департамент парків у Ню Йорку почав спеціяльну кампанію проти проявів вандалізму в міських парках. У минулому році уряд мав коло 250,000 долярів шкоди через ломання міських лавок, забавових приладів, биття шиб у публичних будинках, тощо. Міська поліція каже, що бували випадки, що банди громилів пописувалися ломанням публичного добра.

ПЕРЕПЛИЛА КАНАЛ ЛЯ МАНШ.

Німецька плавачка Вендель переплила канал Ля Манш за 15 годин і 25 мінут.

ВІЙНА В СВЯТІЙ ЗЕМЛІ.

За барикадою, зробленою зо скал і наповнених піском міхів, анґлійські жовніри націлюють свої рушниці й машинові кріси, щоб відбити наглі напади арабів на своїх сусідів, жидів, у Палестині.

ПРОТИМАДЯРСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ЛЬВОВІ

Українські демонстранти зударяються з поляками.

ЛЬВІВ. — Українці влаштували у Львові величезні демонстрації, щоб запротестувати проти захоплення Закарпатської України мадярами. Поляки, які піддержують плян захоплення Закарпаття і створення в той спосіб спільної границі з мадярами, зорґанізували протидемонстрацію, напали на українців, багатьох з них тяжко побили і повибивали шиби в українських склепах.

Представники партії УНДО звернулися з проханням до польського премієра Складковского, щоби польський уряд поміг українцям із Закарпаття в їх визвольних змаганнях та щоб не піддержував мадярських домагань. В катедрі св. Юра відправлено спеціяльну Службу Божу, щоб вшанувати автономію, яку здобула Закарпатська Україна.

Польська преса далі веде україножерну пропаґанду проти автономії чи самостійности Закарпаття, а хоче, щоб його прилучити до Мадярщини. Польські ґазети впевняють, що німці приготовляють собі Закарпаття для випаду дальше на Схід та до створення великої української держави. Німці, заявляють польські ґазети, противляться плянам мадярів і поляків. Зчерги польський уряд заявив, що коли Закарпаття не буде прилучене до Мадярщини, то Польща не заґарантує нових границь Чехословаччини і її автономних одиниць. У польських дипльоматичних колах є таке переконання, що мадяри і поляки добрим способом не дістануть Закарпаття, але сподіваються, що та справа буде для них додатньо полагоджена на конференції представників чотирьох держав у Берліні, бо за Мадярщиною стоїть Мусоліні.

ЗДАВЛЕНО МАДЯРСЬКИЙ ТЕРОР НА ЗАКАРПАТТІ.

УЖГОРОД. — Закарпатський уряд подав до відома, що йому вдалося вповні здавити терористичні виступи мадярів і привернути спокій. Арештовано кількадесять мадярських терористів, які ріжними саботажними акціями хотіли викликати повстання та уможливити мадярам захоплення цього краю. Ті терористи були приготовані вже місяць раніше. Арештовано кількасот з них і вони призналися до вини.

МАДЯРЩИНА ЗВЕРНУЛАСЬ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ ЧОТИРЬОХ ДЕРЖАВ.

КОМАРОМ. — Переговори з мадярами перервано. Чехословацька делеґація заявила, що домагання мадярів такі високі, що годі їх приняти. Супроти цього мадярська комісія заявила, що зриває переговори і віддає ту справу комісії чотирьох потуг у Берліні. Рівночасно з тим мадяри шлють на границю велику скількість війська враз із повзами і гарматами. Здовж границі вони стоять у воєннім поготівлі. З боку Словаччини і Закарпаття йдуть також воєнні приготування.

СТАНОВИЩЕ НІМЦІВ У СПРАВІ ЗАКАРПАТТЯ.

БЕРЛІН. — В урядових колах говорять, що Гітлер у короткому часу зажадає від Чехословаччини, щоб вона без боротьби віддала Мадярщині ті округи, які є виразно мадярські. Та вкупі з тим Гітлер має заявити, що він не буде піддержувати мадярських заходів дістати немадярські території, зокрема Закарпаття.

ЧЕХИ СКЛОНЮЮТЬСЯ ДО ДИКТАТУРИ.

ПРАГА. — На кожному кроці слідно, що чехи покидають демократію і виразно клоняться до націоналістичної диктатури. Комуністичні видання закрито. Розвязано також масонські льожі.

ПРОТИАНҐЛІЙСЬКА АҐІТАЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Німецька преса розвинула на широку скалю протианґлійську пропаґанду за те, що Анґлія розпочала на величезну скалю нові зброєння. Німецькі ґазети говорять, що з черги Німеччина зачне і собі зброїтися. Вона буде будувати літаки в тім самім відношенні, в якім Анґлія будує воєнні кораблі, себто до одного анґлійського літака Німеччина побудує три свої. На тій засаді німці пропонують обмеження своїх зброєнь.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПРИМУСОВУ СЛУЖБУ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН.—У прилюдній промові міністер Саймон заявив, що колиб усі анґлійці, здібні до військової служби, були вишколені у військовім ділі, то справа для Анґлії в часі відомого европейського конфлікту не представляласяб зле. Ні один уряд не має права впихати свій край до війни, коли той край не є як слід приготований. Саймон заявляє, що набудуче Анґлія цьому мусить зарадити. Той його натяк поясняють тим, що Анґлія незабаром заведе в себе примусову, військову службу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕРЕД НЕМИНУЧОЮ ДОЛЕЮ

Бюро новинкарської аґенції „Асошіейтид Прес" у Вашинґтоні розносить одержані ним, як воно каже, з дипльоматичних кол вістки про нові оборонні збросння советського уряду. Вістки ці настільки сензаційні, а до того безпосередньо відносні до української території, що вони мусять зацікавити кожного українця.

Говорить донесення про ті пляни оборони, які приняв советський уряд на випадок походу Німеччини проти Росії. Пляни, мовляв, розроблені широко. Обіймають вони аж шість точок. Поперше, між советським союзом і його сусідами, себто Польщею, Румунією, Литвою й Естонією, мають знищити ліс на просторі кількох до кількасот миль. Подруге, населення цеї смуги мають вигнати, а на їх місце оселити там довірених людей з червоної армії, які мають позувати як селяни й робітники, але мають стерегти границю проти безправного переходу. Потрете, лучбові дороги, що йдуть через цю смугу, мають підмінувати так, щоб їх можна кожної хвилі знищити. Почетверте, мають виставити там нову лінію Мажінота, себто ланцюх оборонних фортів на зразок подібної лінії на східній границі Франції. Попяте, виставити залізниці й дороги поза лінією, щоб облекшити довіз військ і припасів до лінії. Пошесте розвинути запілля цієї смуги на базу для військових операцій на лінії.

Чи правдиві ці донесення, нині годі сказати. За правдивість промовляв би страх російського уряду перед утратою України, що ще й нині є головним хлібним шпихлірем Росії. Проти правдивости донесення свідчилиб хіба велитенські кошти подібного підприємства; беручи під увагу економічну слабість Росії, такі пляни треба признати неможливими до виконання, принаймні впродовж кількох найближчих років.

Та це ще не конче буде здержувати большевицьких комісарів, котрі вже нераз поривалися на неможливі речі. Не буде їх теж здержувати те, що проба виконання такого неможливого пляну мусить потягнути багато жертв у людях.

Як Москва пічне переводити цей плян у життя, то переводитиме його передовсім коштом українського народу, бо передовсім з українського чорнозему будуть витинати на сто кілометрів широку смугу, копати в ній рови, наливати цементом і виганяти з неї передовсім українців, а на їх місце поселювати московських салдатів і салдаток.

Іншими словами, Московщина збирається боронити свого безправного посідання загарбаної української землі коштом загарбаної землі й ограбленого народу. Є це отже грабіж, що на грабіжу їде й грабіжем поганяє.

Заслонюють цю комедію перед світом нібито обороною перед Німеччиною і це може декого в світі здурити. Та не здурить українського народу, а проти того народу не поможе московська лінія Мажінота.

ПОГРОМ УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ У ЛЬВОВІ

Львівська українська молодь маніфестує.

Щоб заявити своє становище у справі Закарпаття, українське львівське студентство скликало летючками **маніфестаційне віче** на суботу, 24. вересня. Віче мало відбутися в салях „Народнього Дому", та до нього не допустила поліція. Вона розігнала зібраних у салі і не допустила тих, що ще надходили. Віче бучно випало величаво, бо зійшлося було вже багато студентської, ремісничої та міщанської молоді і старшого громадянства.

Зібрані, після того як поліція розігнала їх із „Народнього Дому", уладили віче в іншім місці, ухвалили відповідні резолюції та розійшлися, відспівавши народній гимн.

Ширша громадянська нарада.

Окремий комітет зорганізував у неділю, 25. вересня, ширшу громадянську нараду, щоб заявити свою солідарність із закарпатськими братами в їх боротьбі за право самовизначення. Громадянство виповнило вщерть салю Сокола-Батька. Нараду відкрила п. **Константина Малицька,** потім промовляли ред. **Дмитро Паліїв, проф. д-р Володимир Старосольський, п. Михайло Матчак і п. Мілена Рудницька. Після промов присутні ухвалили протестаційну резолюцію проти намагання ріжних політичних чинників передати Закарпаття Мадярщині.**

Похід під мадярський консулят.

Після наради учасники вийшли на вулицю. Тут уформувався великий похід. Маніфестанти з окликами солідарности із закарпатськими братами, пішли з Руської вулиці кількатисячним походом попри „Просвіту", попри ратуш, Капітульною площею, вулицею Рутовського на Марійську площу. Чоло походу дійшло до **мадярського консуляту,** та тут відділ поліції розігнав похід.

Польська вулиця має слово.

Українська маніфестація в справі Закарпаття викликала реакцію польської вулиці, яку дразнить не тільки українська маніфестація, а кожне українське слово у Львові. З окликами „Преч з українцями!", „Преч з гайдамаками!" ендецька „молодєж" пройшла вулицями та повибивала шиби в українських установах і крамницях: на вулиці Руській вибили вставову шибу „Фортуни Нової", шиби у вікнах Ставропигійської Друкарні і Бурси Ставропигійського Інституту.

Вечором вибили крізь рулети девять великих шиб у партері льокалю „Земельного Банку" при вул. Словацького 14. На першому поверсі вибили в Земельному Банку три великі шиби.

На Юр! на Юр!

Тогож вечора, в неділю, 25. вересня, поляки рушили на площу перед церквою св. Юра, щоб демонструвати перед палатою зненавидженого ними митрополита Шептицького. Тут застали браму замкнену, тому перейшли на вулицю Петра Скарги, де здемолювали домівку читальні „Просвіти" Городецької дільниці.

В Українському Шпиталі при тій же вулиці (в якому лікуються також хорі поляки) вибили шиби, м. і. в операційній салі. На вул. Петра Скарги вибили теж шиби в монастирі о. о. студитів, у кафлярській робітні Михайла Галібея та в одній жидівській каменниці. На розі вул. Янівської і Бема вибили вікна в кіоску Антона Зубача, перевернули бальон із содовою водою, побили фляшки з соками, а власницю Катерину Зубач, поцілала каменюка у груди. Вивіска та шиби вибили також у крамницях „Маслосоюзу" при вул. Личаківській, Косцюшка, Томіцького, Сапіги, Народній Гостинниці (при вул. Косцюшка) та вивіски „Фортуни Нової" при вул. Сапіги.

НА СЛІДАХ КН. ВОЛОДИМИРА

(Допис із Волині).

I.

В цьому ювилейному році охрещення Руси-України мабуть неодному українцеві за океаном прийшла в голову думка:

— Цікавоб потивитись, як виглядає той Київ, де жив великий князь Володимир, глянути на той Дніпро, в якому охрестив він київлян у 988 р. а бодай на ту Волинь, де ще сьогодні видно Володимирові сліди.

Справді, чому це Володимир отак зараз по охрещенні київлян звернув немалу увагу на далеку Волинь? Чому вже на четвертому році по охрещенні мешканців Києва настановив у м. Володимирі першого епископа (Стефана, 992 р.)? Очевидно, були на це дуже важні причини.

Ми часто уявляємо собі наших предків волинян чи бужан, як людей дуже низької культури, як майже дикунів. Це велика помилка: Волинь у добі кн. Володимира виглядала зовсім інакше, ніж її малюють.

II.

Волинь має дуже стару культуру. В арабського історика Масуді в творі „Золоті луги" (розд. XXXIV) знаходимо згадку про князя Маджака з племени Волінана (чи Велінана) десь у VI. стол. Такі самі відомості подає жидівський історик Ібрагим бен Якуб. Польський історик Длугош каже, що Волинська земля одержала свою назву від великого міста Волинь, яке знаходилося на лівому березі Буга, в тому місці, де вливається в нього річка Гучва (поблизу містечка Городка, грубешівського пов., на Холмщині). Чеський учений Шафарик, а також російський професор Ключевський приєднуються до думки Длугоша, підкреслюючи, що бужани мали колись обабіч Буга могутню державу та що головним її містом був Волинь на території сьогоднішньої Холмщини.

Отже сьогоднішня Холмщина лівобіч Буга й сьогоднішня Волинь правобіч нього колись творили етнографічну й політичну цілість. Кажучи просто, обабіч Буга була лише одна Волинь. Справді, назви „Холмська Земля", „Холмщина", „Холмська Русь" — це назви новіці, в старих часах незнані. Давніше Холмщину називали Волинню. Під цією назвою фігурує вона в М. Грушевського. Та ще й сьогодні в Галичині називають Холмщину — Волинню.

III.

Чесько-моравський князь Святополк (870—894) завоював Малопольщу (землі Краківську і Сандомирську), і таким чином стара Волинь почала сусідувати з чехами. Вдруге установив спільний кордон з Волинню чеський король Мечислав I. (935—967).

З ріжних джерел довідуємося, що власне в тих часах сусідування бужан з чехами проникло на західню Волинь (сьогоднішню Холмщину) християнство з моравської епархії св. Методія, очевидно — грецького обряду, як проникло воно тоді в своєму східньому вигляді зо словенською богослужбовою мовою й в Польщу. Про це, між іншим, оповідає й уніятський холмський епископ Яков Суша.

З Велиграду, епископської моравської столиці, йшли християнські місіонарі-проповідники на схід через Перемишль і Белз, а далі плили Бугом на північ. Один з цих місіонарів, як каже передання, дійшов аж до Яблочина на Підляшші й заснував там парохію — нині православний манастир.

У тих часах, згідно з твердженням епиcк. Якова Суші, християнство східнього обряду приникло в малий ще тоді городок Холм, який по трьох століттях став столицею волинсько - галицького короля Данила. Одночасно християнство ширилося на захід (нині Холмщина) і схід від Буга (сьогоднішня Волинь) і захоплювало аж до ріки Стира (до Луцька).

Отже в часі походу на Волинь і в Галичину)981 р.) Володимир, узявши Перемишль, Червень, Холм і ін. городи, вже мав нагоду познайомитися тут з християнством східнього обряду.

Можливо, що власне тоді він дав місту невідомої назви назву від свого імени: Володимир. За це говорить і той факт, що після охрещення східньої Руси - України він зараз же згадав за город Володимир на Волині й висунув його на перше місце — над Червенем, Перемишлем, Белзом, Холмом. Город Володимир для Волинської Землі за кн. Володимира став таким самим християнсько-культурним осередком, як Київ для східніх земель чи Новгород для північних.

Заснування волинської епархії (для земель обабіч Буга й Галичини) з резиденцією першого епископа Стефана (від 992 р.) в м. Володимирі безумовно мало мету не лише религійну, але й національно-політичну: відірвати бужан зпід стороннього чеського впливу й залежности від Велиграду.

Одночасно з заснуванням у Володимирі епископії починається тут солідне церковне будівництво, повстає школа, піднімається культура, город і ціла Волинська Земля обабіч Буга набирають великого політичного, культурного й економічного (торговельного) значіння.

Власне тоді починається сила й велич города Володимира, що згодом стає столицею могутнього волинсько-галицького князівства Романа, а пізніше — королівства Данила.

Одночасно Володимир став батьком інших волинських центрів християнства східнього обряду й русько-византійської культури.

IV.

Через те, що місто Володимир, нині одно з передостанніх повітових міст Волині, було улюбленим волинським городом Великого князя Володимира, першою епископською столицею на північно-західніх українських землях і головним християнсько - культурним, національним і політичним центром Волині (Волинсько-Холмсько-Галицької Землі) в в X. столітті, для святкування 950-ліття Руси-України, як головний центр, вибрано власне місто Володимир, біля якого досі зберігається жіночий манастир у с. Зимне з перших часів християнства на Волині.

Свято було призначене на 1. серпня ст. ст. і мало бути святом усієї православної церкви в Польщі та мати широку програму. Намічено було, що у ювилейних урочистостях у Володимирі візьмуть участь усі єрархи на чолі з митрополитом, багато духовенства й величезні тисячі вірних.

Та сталось інакше. Наказано обмежити володимирські урочистості до рамок епархіяльно-волинського свята з участю місцевого архиепископа Олексія (Громадського) й луцького епископа Полікарпа (Сикорського). Обмежена була й скількість вірних: процесії з дальших місць зустріли перешкоди, а з Холмщини зовсім не були пропущені через Буг, з огляду на „прищицю" (тваринна хороба).

Проте у Володимирі на святі зібралося понад 15 тисяч прочан. Духовий звязок між волинськими землями обабіч Буга досі такий сильний, що так звані сьогодні холмщани, перепливали навіть ріку, щоб дістатися до Володимира. Особливо сильне враження зробила одна ґрупа, що прибула на свято з дубовим хрестом, оточеним терновим вінком — символом сьогоднішніх переживань православних холмщан.

Колиж в одній церкві несподівано в часі літурґії виступило тріо молодих холмщан і пролунала нова народня пісня про ці сучасні переживання, всі зібрані в церкві нестримно плакали.

Ювилейні богослуження відбулися напередодні в зимненському манастирі, а 1. VIII. у Володимирі, звідки вийшов величезний церковний похід на річку Лугу й там арх. Олексій відправив водосвяття та виголосив з високого берега річки слово про велику подію в житті українського народу.

V.

Передбачаючи, що свято охрещення Руси-України буде на Волині обмежене, епархіяльна влада, а формально видавництво „Церква і Нарід" у Кремянці видало для поширення серед народу півнів В. Островського „Під знаком хреста", історичний начерк прот. М. Тучемського „Життя й діяльність св. рівноапостольного князя Володимира та охрещення при ньому Руси-України" (998—1938), кілька брошурок і метеликів (летючок).

Окремі парохії відбувають у себе ювилейне свято ще й ...

В деяких селах пройшло воно дуже величньо.

Обмеження й заборони зробили те, що ювилей та згадки про велику подію 988 р. ще сильніше ніж колючками терну, врізалися в народню душу.

М. Горошко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 16. жовтня, в годині 2. пополудні, в гали церковній. На цей мітінґ мають явитись всі члени, як один, бо є дуже важна справа Союзового Дня, котрий має відбутись в неділю, 23 жовтня. Проситься всіх незабувати прийти на мітінґ; хто не прийде, буде зазначений, що не був і через яку причину. Напоминається довгуючих членів, щоби сповнили свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Будеться принимати членів без вступного в місяцях жовтні, листопаді й грудні. Користайте з цеї нагоди. — I. Гінда, предс.; I. Маркович, секр.; Н. Крупа, кас.

Павло Буркан.

ОЧІ ЗАЛЮБЛЕНОГО

(Оповідання).

(3)

— Ви, пане, мабуть маєте якісь дрібні. Чи не заболіло би вас серце, як би ви вчули, що ваш ближній ляг нині спати без снідання, без обіду і без вечері?

Маляр сягнув рукою до кишені, вийняв десять-грейцарову срібну монету і поклав її на витягнену до нього долоню жебрака. Жебрак ще хвилю держав руку витягнену, долоні з монетою не замикаючи. Маляр гадав, що безличний жебрак таким способом хоче показати, що милостиня замала. Причина була противна. Жебрак гадав, що панок забувся і дав так багато. Потерпав, що як панок похопиться, то зажадає звороту.

— Моглоб й бути трохи інакше, — думав жебрак. — Може панок знає, що дає, та зажадає, щоби йому здати решту?

Колиж по добрій хвилі панок не зажадав звороту, ні решти, жебрак доміркувався, що та монета таки для нього. Також подумав собі, що той панок або величезний багач, або йому хибує одна клепка. Жебрак всунув руку до кишені, поцюкоючи, і подякував.

За той час, коли жебрак стояв так в тій непевності, маляр призирався до нього. Лице жебрака було вимріяним ліцем кровожадного ватажка бандитів. Якби його ще доповнив побожно-блаженно-покаядливим поглядом, то образ для повісти був би готовий.

— Чи маєте яку роботу? — спитав маляр — скажім, завтра до полудня?

Жебрак розсміявся і відповів:

— Роботу? Ви хочете, щоби розумний чоловік сам себе карав? Робота, то кара божа, якою Господь Бог ще в раю скарав був рід людський, кажучи за гріх Адама в поті чола працювати на хліб насущний...

— Не прийшли би ви завтра до мене? — маляр спитав. — Скажім, коло години восьмої рано. Я мешкаю ось тут в тій коршмі.

— Та чого до вас? — жебрак спитав.

— Не бійтеся, що схочу вас карати. Роботи жадної не накину вам. Яку годину посидите у мене і підете собі.

— Прийду. Як у мене були лішпі часи, то я також неначе мешкав у тій коршмі. Неодин морг мого поля розплився тут.

— Як прийдете, то може й у мене знайдеться щось, бодай на дні фляшки.

— Може би зараз зайти до вас? — жебрак спитав живо.

— Я тепер маю роботу за селом, — відповів маляр. — Прийдіть завтра.

Маляр пішов за село рисувати криву березу і святу фіґуру під березою. Жебрак, стискаючи в руці судорожно монету, переступив поріг коршми.

Жебрак був одинаком найбільшого багача в селі. Очевидно, він не знав, що таке робота. У війську, як то кажуть, дали йому школу, та це не змінило його. Коли вернувся з війська, він далі не брався до ніякої роботи. Гуляв і пив, пив і гуляв. В коршмі мав кредит, бо батько платив за нього. Хоч би й не платив, то арендар не боявся, бо знав, що маєток незабаром перейде на мочиморду. Мама вже торік померла, батько хорував. Хорував і вмер.

Син на господарстві не розумівся, робити далі не думав. За те він розумівся на горівках, на вині й на дівчатах. Якби був оженився, то може жінка була би господарила і вирятувала маєток. Та він волів мати зміну, що пару днів іншу. Якби мав жінку, то таки треба би було частіше бувати в хаті. Він волів бувати поза хатою. Що він не пропив, то це порозтягали ті, що в нього господарили. Коли за довги вже й хату зліцитували, син багача зійшов на жебрака.

Жебраки мів тільки в своїм селі, бо скоро показався в якім іншім, то зараз брали його як волокиту і шупасом відсилали до його власної громади. В громаді добре знали його. Знали, що як дістане в руку який гріш, то він його зараз пропє. Буде вмирати з голоду, а хліба не купить. Голод зацитькує горівкою. Щоби милостині не пропив, люди грошей не давали йому. Давали хліб, або що інше, попоїсти. Їх сорочка на ньому вже розлетілася, знайшовся такий, що дав йому стару сорочку. Коби тільки не гроші! Якийсь гріш жебрак діставав хіба тільки тоді, коли попав на когось стороннього. Таким стороннім, що жебрака ще не знав, був саме маляр Липка.

На другий день маляр приступив до вікна і по дорозі перед коршмою побачив жебрака. Жебрак ставився, хоч ще було далеко до восьмої. Стояв перед входом до коршми і до прохожих витягав руку. Прохожі неначе би тої руки не бачили. Хто глянув на руку, або на жебрака, той воркнув „до роботи", і йшов далі. Жебрак не сердився, бо до того вже привик. Деколи спитав кого, котра година. Коли вчув, що вже восьма, щез в сінях коршми. По хвилині застукав до дверей маляря.

Маляр не сумнівався, що жебрак прийде до нього „алчущий і жаждущий". Приготовив для нього хліба, сира і фляшку вина. Дуже тоненьке було це вино, та всетаки не вонюча і пекуча сивуха.

Жебрак був тільки в сорочці, в штанах і в капелюсі. Штани були в прикрім місці порозмирані. Щоби ті прикрі місця накрити, жебрак примотав собі синю запаску. Та й запаска мала немалу діру.

Жебрак вже нераз бачив маляра, як рисує людей. Побачивши тепер коло нього зшиток і олівці, зараз вгадав, на що він малярові потрібний. Сів на кріслі, яке маляр показав йому, і діру в запасці накрив капелюхом. Та в капелюсі також була діра. Жебрак, очевидно, ніколи не чесав ні голови ні бороди. Щоби його образ не подобав на образ бандита, став скоро причісуватися пальцями.

— Вперед закусіть і сполочіть горло, — сказав маляр, підсуваючи до нього хліб і сир, та наливаючи до склянки вина.

Жебрак на хліб і сир не глянув. Вхопив склянку, приклав до уст і випив душком. Випивши, витер уста під носом і сказав:

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

СЛОВЯНИ, ЧИ НЕ СЛОВЯНИ?

Філядельфійська „Правда" пише гістеричну статтю проти Польщі за її посягання по землі Чехословаччини. Пишеться в статті:

„Коли на братські словянські народи, чехів і словаків, наступає ворожий шваб, дряхла Польща, замісць щоби пожулувати своїх братів, сама наступає на нещасних чехів і словаків..."

Під цею статтею є друга стаття, в котрій підноситься скликання в Америці всесловянського конґресу.

Цікаво, чи запросять до словянського стола „братів" поляків?

ЧИ МОЖЛИВЕ?

Коли „Правда" писала цю статтю за обєднання всіх словян для спільного конґресу в Америці, до Америки приїхав А. Ф. Керенський, що був головою тимчасового уряду Росії по упадку Романових. Коли його питалися представники московської преси в Америці, яке відношення московських орґанізацій в Европі до подій в Европі, Керенський відповів:

„Як усюдинде. Крайньо праві обливають чехів помиями, називають їх зрадниками і радуються з „побіди" Гітлера. Більша частина соціял-революціонерів піддержує мій погляд. Меншевики настроєні дуже войовничо, а Дан в один час навіть закликав усіх записуватися добровольцями".

Виходить, що коли „Правда" думає обєднувати всіх словян, то, за словами Керенського, не можна навіть обєднати москалів. А тут „Правда" й думає стягнути словян на конґрес, показуючи їм силу Росії.

МОВНЕ ОБЄДНАННЯ.

Та що тут говорити про обєднання всіх словян, коли й сама „Правда" не може обєднатися з москалями навіть мовою.

Статтю проти Польщі, наприклад, вона титулує: **„И Польша маетъ гласъ".** У цьому заголовку — цікава мішанина мов: „Польша" московське; „мает" не добре ні по українськи, ні по московськи (по українськи булоб „має", по московськи „имѣет") а слово „глас" — церковно-словянське (по українськи й по московськи ту булоб „голос"). Лише перше слово (и=і) добре йпо українськи й по московськи.

ЧИ НЕ ЯСНО?

Ужгородський часопис „Українське Слово" з 24. вересня приніс передовицю під заголовком **Геть з фікціями.**

Стаття відносилася мабуть до питання чесько-українських відносин. Так принаймні можна вносити з того, що осталося зо статті, як по ній переїхався чеський цензор.

Осталися саме лише ті уступи, в котрих часопис висказує співчуття українців чеському народові в його жалю й болю. Та як лише часопис сказав: „Але притому не можемо не звернути уваги..." — цензор черкнув олівцем і зо статті остався лише білий папір.

Що буде говорити цей білий папір читачам?

ЯК ПОВСТАВАЛА МОСКВОФІЛЬСЬКА ПАРТІЯ У ГАЛИЧИНІ

Причини еміґрації галичан на Холмщину 1865—1867 р.

(Докінчення)

(8)

З 1867 р. листів Лебединцева небагато. У листі з 7. січня 1867 пише Лебединців, що Ґолуховський видав тайний приказ не пускати до нього ніяких листів, а йогож листи переловлювати. В цьомуж листі згадує Лебединців, що від Головацького дістав вістку, що в нього поліція перевела ревізію, та хоч не знайшли нічого, що когось компромітувалоб, всеж на нього такі люті, що сподіється небаром звільнення зо служби і тому просить катедри словянських мов при київськім університеті або академії. „Учитель Хомин, що їздив до Львова, оповідав, що Головацького по ревізії випитували „по пунктам" і що на запит, чому помагав при переході священиків і учителів у Холм, Головацький відповів, що про те була мова між Олександром II. і Францом Йосифом у Штутґарті та що Франц Йосиф згодився на те. — При закритті сойму поляки по вуличному ганьбили українців. Потоцький і Санґушко просто говорили: „ск... сини" і ще гірше — в російськім дусі... Хомина водили на поліцію і питалися, чи не за учителя він приїхав. Учителя Бачинського, що їздив із собакою, приватно питалися поляки, чи не той то козацький пес, що ловив повстанців. Учителям і священикам не дають пашпортів. Тих, що їх кликав начальник сідлецької учебної дирекції, а також Попеля зараз звільнили і вже третій місяць держать без платні і пашпортів не дають. Беруться на хитрощі і жадають грошей за виховання, у кого 1,000 у кого півтори тисячі і більше ґульденів. Нарід занивае у свому терпінні і коли інтеліґенція висилає депутацію до Відня, то нарід на власну руку ризикує вислати повновласників до царя, щоб покарав поляків. Мені оповідали багато фактів, м. і. як один вояк-українець прилюдно топтав австрійський ордер і говорив, що не хоче служити цісареві, що є в нього свій цар білий і т. п."

З дальших листів Лебединцева цікаві місця, де він пише під датою „лютий 1867", що „Головацький переїжджає до Петербурга (Головацького суспендували в січні 1867 р.), на що дали йому 1,000 рублів. Покищо примістили його в археоґрафічній комісії... Запомоги вже дають і ще дадуть із державного і суспільного гаманця. Холм вибрали на місце передачі грошей".

16. березня 1867: „Гроші (зібрані в Києві) на Галичан я дістав і була нагода вислати їх; та наші галичани розійшлися в думках, на що призначити ті гроші. Одні радили післати на бурси: львівську, перемиську та коломийську, інші — деяким священикам і учителям, а ще інші радили задержати в Холмі для тих молодців, що будуть тут приїздити до ґімназії і учительської семинарії, як запомогу на початок, поки буде визначена стипендія. Читав я в ґазетах, що в Києві недавно зібрали 4,000 рублів і післали до „Московских Вѣдомостей". Шкода, що післали туди. Але і так пришлють тут. Така умова між нами та Москвою. Тільки за пересилку дармо заплатили. У Люблині теж збирають".

2. квітня 1867: „Не дивуйтеся, що галичани таке радили, що зробити з грішми, пожертвованими Києвом і що я не тільки послухав їх, а ще й вас питався, на що призначити гроші. Від того часу, як я писав про Наумовича, його і декого іншого потрохи заратували. Дідицький дістав 3 або 6 тисяч, правда на видавництво, Головацький 1,000, хоч і на переїзд, а Наумович, крім наших 186 р. ще 150 р. з Петербурга. Є, правда, багато інших убогих між послами і не послами, священиків, учителів, урядників, та і бурси, як говорили, в розпучливім положенні... До мене самого у Львові приходили голодні бурсаки та просили просто на хліб. Ось чому я завагався і питався про раду. Зрештою я зробив це під першим вражінням, а потім подумав, що воля жертводавців свята. Тому то пять днів після вислання листа я гроші передав священиком Сінкевичем для Дідицького і написав, що це воля жертводавців. Дідицького я просив, щоб гроші розділили, порадившись між собою і мене повідомили при нагоді. Але з чотирма тисячами презабавна історія. Ото Москва! А бідні галичани так зраділи, бо крім крестян ніхто на них не зважає, як і в Москві жалуються. Видавання пашпортів на Холм Ґолуховський узяв у свої руки".

23. червня 1867 р.: „Я не відступаю ні на крок, а то й далі йду, беручи собі приклад з мого сусіда Ґолуховського: замикаю польські школи, де є хоч одна уніятська душа, перемінюю їх на російські; де годі замкнути, посилаю російських учителів у польські школи, заводжу в них російську мову — всюди як обовязковий предмет, а декуди як і викладову мову. Приїду до Києва з двома галичанами — Попелем і Лаврівським. Посилаю Вам портрети галицьких соймових послів".

У дальших листах Лебединцева з 1867 р. вже не знаходимо нічого про нас, галичан. Тоді померла його жінка і це його дуже пригнобило.

Листів Лебединцева з пізніших літ нема, та і з тих, що видруковані, бачимо виразно, під якими впливами і в яких обставинах повстала москвофільська партія в Галичині. Як бачимо, крім національної ворожнечі до поляків та зневіри у сили рідного народу відіграла тут ролю і російська політика. Тут помагали ріжні сфери, почавши від царя аж до російських службовиків, від державного скарбу до приватних людей, що складали складки на „бідних" галичан (послів, священиків). А ті „бідні" галичани ще й тепер, вже навіть по світовій війні, повторяють, що вони ідейні, що їх партія історична, оперта на науці...

Як із усього сказаного бачимо, до поширення москвофільства причинилися головно переслідування нашого народу поляками та те, що Австрія по битві під Садовою віддала Галичину під власть польської шляхти. Це викликало ненависть до поляків і потребу шукати когось сильного. Росія вихіснувала це та стала підпомагати москвофільство рублями. Одначе воно було тільки так довго, поки наш нарід не прийшов до повної національної свідомости. Вже під кінець XIX століття москвофільство в нашім народі в Галичині занепало. Осталися йому вірні здебільша тільки ті, що брали „пособія" з Росії. По світовій війні більшість москвофілів перейшла в український табор. Осталися тільки недобитки, що привикли жити з „пособій; а що тепер царських рублів нема, то з ненависти до українців готові вони служити за „пособія" навіть полякам і пускаються навіть на доноси перед поляками навіть на голову греко-католицької церкви — митрополита Шептицького.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШІ ПРОТЕСТИ.

Час до часу появляються звідомлення в українській пресі, як то українські поодинокі громади в Злучених Державах уладжують протестаційні віча в обороні поневолених братів на рідних землях. Але ще досі ці протести не принесли великої полекші тим, за котрих долю їх уладжувано.

Причина цього та, що ми не протестуємо всі разом, але поодиноко, кожний для себе, і тому то такі протести дуже часто неплідні, бо в них саме наші вороги бачать нашу слабість, брак єдности.

Я собі пригадую, що свого часу була піддана гадка на сторінках „Свободи", як не помиляюся, д-ром Кібзеєм з Дітройту, щоб зробити один загальний протест в однім дні по всіх громадах Злучених Держав і Канади. Одначе ця гадка пішла в забуття, і ми дальше протестуємо кожний для себе окремо. Та ба, навіть кожна партія, чи парохія в одній місцевості не можуть погодитися на влаштування одного спільного протестаційного віча.

Чи не булоб добре, колиб Обєднання Українських Орґанізацій Америки порозумілося з осередками ріжних політичних та запомогових орґанізацій, а зокрема з епископами всіх українських церков і щоб усі разом призначили день такого протесту на Америку і Канаду та від себе дали зазив до всього українського загалу? Тоді певно такий протест був би успішний, бо не тільки що всесвітня преса за нього написалаб, але таксамо і керманичі нинішнім світом звернулиб на нього пильну уваъу і почали би ближче придивлятися до українські справи.

М. Риза, Шікаґо, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЛИТЛ ФОЛС, Н. Й.

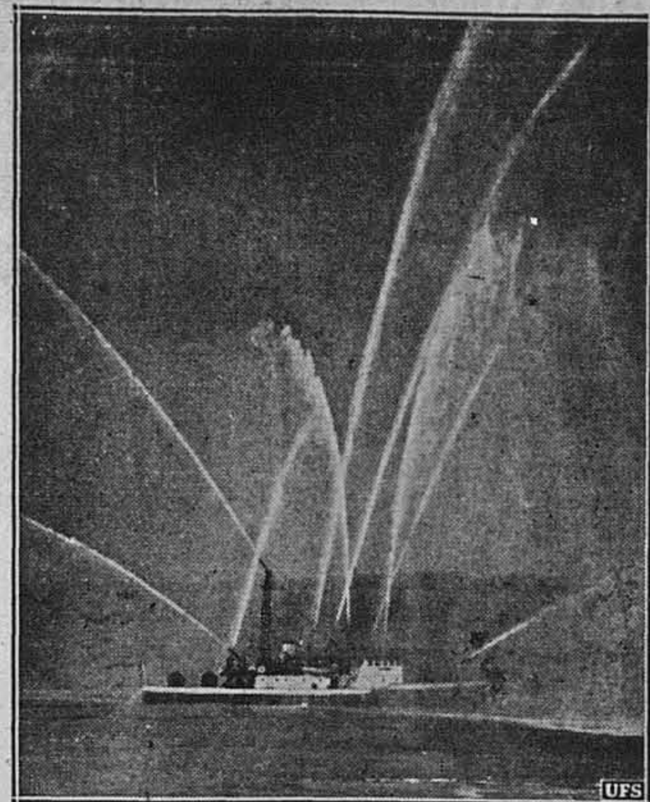
Протестаційне віче.

В неділю, 2-го жовтня ц. р., злучені товариства укр. прав. громади в Литл Фолс скликали до Укр. Нар. Дому загальне віче, на котрому одноголосно ухвалили запротестувати проти переслідування наших братів на Закарпатті чеською владою, а також проти спроб декотрих держав прилучити Закарпатську Україну до Мадярщини. Протест цей із домаганням плебісциту та незалежности Закарпатської Україние переслано телеґрафічно до міністерств заграничних справ Німеччини, Італії Анґлії, Франції і Злучених Держав.

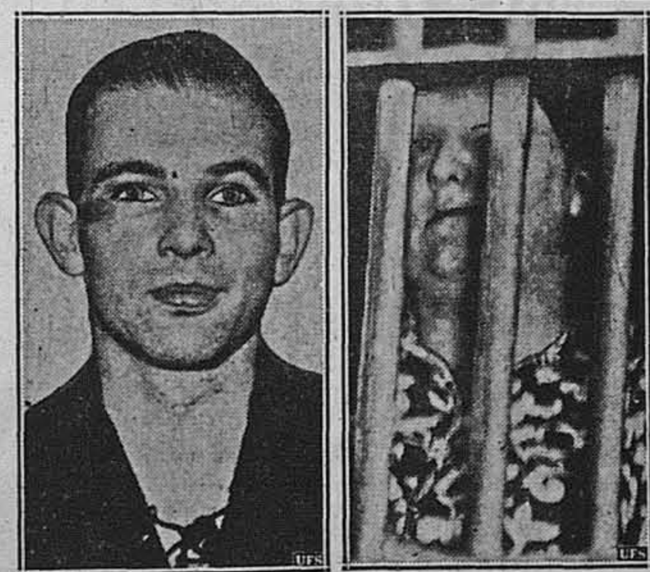
Віче перепровадив Микола Паламар, а реферував справу і відчитав резолюції місцевий парох, о. Іван Шнурер.

Місцева американська ґазета „Ді Івнінґ Таймс" помістила про цей наш протест прихильну новинку.

Якщо твоя ситуація представляється зле, то пригадай собі, що міжнародня ситуація є ще гірша.

ПОЖАРНА МАШИНА НА ВОДІ.
Недавно тому місто Ню Йорк закупило собі нову фльоту пожарних човнів, на котрих уставлено пожарні машини небувалої досі сили. Підчас проби пожарні машини викидали воду на висоту 250 стіп.

ДІВЧИНА ЗВІЛЬНИЛА ВБИВНИКА.
Джеймс Ґолдвин, 19-літній парубок, сидячи у вязниці в Лексинґтоні, Норт Каролайна, та вижидаючи суду за влом, залицявся до Лулі Бел Кимел, 22-літньої дочки вязничного сторожа, так довго, поки вона не випустила з вязниці його і його товариша, Била Вилсона. Випущені на волю зараз убили одного чоловіка, схопили іншого та допустилися кількох грабіжів. Шериф Баверс арештував і запер у вязниці Лулі Бел та її батька, а потім зрезиґнував з уряду.

УБИВНИК З МИЛОСЕРДЯ.

Гарі Джансон, 63-літній власник ґазолінової стації, признався поліції в Мінеолі, на Лонґ Айленді, що він убив ґазом свою жінку, бо, мовляв, не міг довше дивитися, як вона мучилася від пістряка в шлунку. Поліція арештувала його й він буде відповідати за звичайне вбивство, бо закон такого мотиву не признає.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КЛІВЛЕНД, О.

На Закарпаття.

Дня 25-го вересня ц. р. повідомлено з рідної української землі Закарпаття, що там повстав рух проти чехів, що на Закарпатті вибухло повстання за незалежність і створення там української держави. Цю вістку доручила нашій парохії екзекутива окружної управи ОДВУ. Наша парохія вповні погодилася перевести збірку на поміч нашим братам на Закарпатті, куди саме на часі таку поміч посилати. Тої самої неділі наш парох, о. В. Мереньків, прочитав заклик, доручений ОДВУ. Всі парохіяни, які були в той час у церкві, вповні погоджувалися дати свої лепти на таку важну ціль. Зібрано $43.48, які пересилаємо через Обєднання на Закарпаття. Тимсамим даємо примір, щоб інші парохії поступили таксамо і зібрали в своїх церквах те, що можуть, і дали поміч своїм братам на Закарпатті.

Всім жертводавцям, котрі причинилися до тої збірки, щира подяка. Дай, Боже, щоб наші збірки стали цеголкою до будови нашої незалежної української держави. Даємо і ще дамо, і будемо давати так довго, поки не діпнемо свого важного діла.

Микола Декан, рек. секр.

САВТ БРУКЛИН, Н. Й.

На інвалідів.

У неділю, 9-го жовтня, відбувся 15-літній ювилей бр. св. Николая, 293 від. У. Н. Союзу, і зприводу цього ювилею переведено збірку на інвалідів. Збірка принесла $7, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Т. Вальорний,
секр. 293 від. УНС.

ЖЕРТВИ НА ЗАКАРПАТТЯ.

Отсі чергові особи зложили на потреби Закарпатської України в її боротьбі за самоозначення: д-р В. Ґалан з Філядельфії, Па., $5; Михайло і Неоніля Гайворонські з Фарест Гилс, Н. Й., $10; Й. Зазуляк з Вустер, Масс., $5; А. Реновець з Арґусвил, Н. Й., $1.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Т-во Зап. Січ, 367 від. У. Н. Союзу, святкувало 3 вересня ц. р. 25-літній ювилей свого існування. На тім ювилею переведено збірку на визвольну боротьбу. Збірка принесла $28, які переслано через Обєднання на призначену ціль. Зложили по $1: Д. Галичин, М. Паліїв, К. Сорохтей, В. Іванюшка, М. Антонів, М. Микитинський, В. Андріїв, Р. Шерелис, М. Шеремета; по 50 ц.: Н. Сорохтей, О. Данилів, П. Псюк, М. Петрів; решта дрібними.

Михайло Антонів, секр.

ВУСТЕР, МАСС.

На Рідну Школу.

Йосиф Зазуляк прислав через Обєднання $5 на „Рідну Школу" в краю.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На інвалідів.

Дня 10 вересня ц. р. відбулося вінчання хорунжого від. 20 ОДВУ, п. Д. Рибака, з панною Анастасією Заставною. З цієї нагоди наступного дня відбулися „поправини". Гості забавлялися гарно і притім не забули про Рідний Край. На заклик І. Дмитрука зібрано $10 на інвалідів Української Армії. Збіркою занявся І. Сидор. Зложили по $1: Д. Рибак, В. Бриган; І. Сидор 60 ц.; по 50 ц.: В. Береза, Т. Крайовський, О. Крайовський, І. Бардишевський, М. Гримарчук; дрібними $1.90. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Іван Сидор.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (34)

З пронизливим криком дикуни повискакували з укриття. Всі вони вимахували списами, готові кожної хвилини пробити ними ворога. В таборі всі заметушилися. Цей наглий напад цілковито заскочив самого Тарзана. Він не сподівався нападу тепер, у білий день. Це він рішив запомятати собі нався на майбутнє, якщо вийде з цієї події живий.

Бо положення так виглядало, що нема найменшої надії на ратунок. Чорні послугачі, як тільки побачили напад, з переляку почали втікати. А напасники навмисно лишили їм малу фірточку та позволяли їм без перешкод утекти. Це був приказ Бальза, який хотів за всяку ціну зловити білих, бо він знав, що інакше його чекає смерть.

Боб і Джеф добули револьвери і наставили їх проти ворогів. А Бальзо кричав на своїх: „Беріть їх живими". Білі в першій хвилині не стріляли, бо не хотіли ще більше розярувати чорних. Але коли чорні в зловіщім крузі почали чимраз ближче підходити до них, вони почали стріляти. Кілька дикунів упали трупом, але решта таки підходила.

Нагло три білі побачили, що між ними Тарзана нема. Боб зачав кричати: „Тарзане, де ти? Ходи сюди і всі стараймось урятувати Марію". Але Тарзан не відповідав. Та втім білі побачили, де Тарзан: він вирвався з окруження і втікав, покидав їх у великій небезпеці. Серце Боба закипіло лютю і стидом. Як це міг Тарзан таке робити?